

PRVE
JASLICE



PREDGOVOR

V Slomškovih "Drobtinicah za novo leto 1846" beremo:

Preljubi sveti Božič ti,
Tebe se veselimo mi,
in jaslice napravljamo
za Tebe čedno posteljco!

Po bršel, fantji, pojdite
na steno ga navesite.
V zelenju mora kotič biti,
vsa se hiša veseliti.

Božič z jaslicami nam kliče v spomin besede evangelista Janeza: "Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje!" (Jn 3, 16)

Zato je božič z jaslicami čas velikodušnosti in dobrote, čas srečevanja s sorodniki in prijatelji, čas izkazovanja gostoljubja, obdarovanja in skupnega preživljanja časa v okolju, obogatenem z običaji, posebnimi jedmi, okrasitvami in z vsem drugim, kar dela praznovanje Jezusovega rojstva ob jaslicah tako edinstveno, veselo in poglobljeno!

Jaslice ne posredujejo človeku le spoznanja, ampak omogočajo doživetje Božje Ljubezni, ki se je izničila zato, da bi bila človeku vrnjena čast Božjega otroštva. Nobena stvar tako ne nagovarja otroka, odraslega, izobraženca, učenjaka in starčka, moža in ženo kot jaslice. Pred nami je torej vprašanje: "Kaj so jaslice?"

Jaslice so najgloblje sporočilo Troedinega Boga človeku, da Bog ni poslal na svet svojega Sina, da bi svet obsodil, ampak, da bi se po njem rešil. Namen jaslic je obuditi v ljudeh vero in zaupanje v neizmerno Božjo Ljubezen in usmiljenje, ki je po novorojenem Božjem Detetu

prišla med nas, da bi človek zaslutil, kako ga Bog ljubi in bi tako mogel uresničiti, kar nas je Jezus učil. Papež Benedikt XVI. je dejal: "Jaslice so šola življenja!"

Človek kljub padcem išče Resnico ter jo hoče videti in doživeti. Jasličarstvo odkriva v človeku njegovo prvotno usmerjenost in sinovski odnos do Boga Odrešenika.

Jaslice so predvsem izraz vere, pomagale so in prav tako tudi danes pastoralno pomagajo ohranjati in poglobljati vero in življenje po veri. Jaslice so domača oblika verskega dogajanja, ki je vsem dostopno. Vsi lahko pri jaslicah sodelujejo, vsi se čutijo nagovorjeni, vsi lahko najdejo v jaslicah tudi svoje mesto in se poistovetijo z osebami, ki v jaslicah nastopajo, ali pa so soudeležene v jasličnem dogajanju.

Vedno pa ostaja resnična beseda Angelusa Silesiusa: "Če bi bilo to Dete v Betlehemu tisočkrat rojeno, pa če ni v tvojem srcu, je še vse izgubljeno!"

P. dr. Leopold A. Grčar OFM

PRVE JASLICE

19

Prve jaslíce.

Gotovo vas bode zvedelo, kje in kako se je pričela prelepa navada, da o Božiči jaslíce narejamo. Začetnik jaslícam, katerih se zdaj vsi dobri otroci tako zelo veselijo o prelepih božičnih praznikih, je sveti Frančišek Asiški. Ta preljubeznjivi ljubljenec Božjega Deteta se je med vsemi cerkvenimi prazniki najbolj veselil genljivih božičnih praznikov. S prav posebno slavenostjo pa je hotel obhajati tri leta pred svojo smrtjo veseli god Gospodovega rojstva. V gozdu blizu mesta Grečo je dal narediti jaslíce in slane darci notri in na sveti večer so tudi vola in oslička pripeljati tja, da bi vse prav živo spominjalo betlehemskega kleva, kjer je bil to noč Jezus Kristus rojen. In velika množica zaslíhov iz bližnjih samostanov in ljudstvo iz okolice je vrelo tjakaj, da se je vse trilo. Silna množina božetj je razsvetlevala gozd in na daleč okrog se je razglašalo veselo božično petje. Tudi pastirski piščalka se je glasila, kakor kaže podoba. Frančišek pa je klečal v pobožnosti potopljen v solzasti svete radosti v očeh pred jaslícam, na katerih je bil narejen altar, kjer se je o polnoči obhajalo sveta božična smela. Za vse to je bil sv. Frančišek iz Rima od svetega očeta papeža Honorija III. dobil posebno dovoljenje. On sam je pri tej polnočnici ko leviti sveti evangelij pet in po evangelija je pridigal. Pridigal je o rojstvu ubornega kralja Jezusa tako ljubegjivo, tako goreče in sveto, da je vse bilo v solzah. Jezus je naseval in Detence betlehemsko in kadar je izgovoril njegovo presladko ime, mu je bilo, kakor bi bil jedel med. Moji, ki je bil po Frančiškovev naročila oskrbel priprave za to slavenost, vitez Janes Velika, je pravil pomejše, da je videl dote nebeske lepote, ki je sploh tam v jaslícih, se sv. Frančišek ga je objemal in poljubljaj, kakor bi ga hotel abdukti. In po pravici verjaneemo to prikasen, ker je bil vitez, ki jo je videl, svet moč, kakor sv. Donaventum sam prica, in potem, ker je bila tudi pomejše potrjena po mnogih čudežih; slavnost samreč, na kateri se je bilo prikazno sveto božje Dele, je imela moč, da so se s njo odpravljaje živali od raznih bolozni. In kar je se posebno čudno, ljudje, ki so hodili obiskat tisti kraj, če

20

so se tako mlačni bili, so se tam ogreli in ljubsten do Boga se je vnela v njih srcih. Po smrti sv. Frančička pa se je na tistem mestu naredila kapelica, ktere altar



se je postavil prav na tiste jaslí, da bi tako množik tam vivalo telo Sina božjega, kjer se je bil prikazal v podobi novorojenega detenca. Še zdaj je to svetilce v osem grodu jako obiskovana božja pot. („Zvezica“ 1880.)

Gotovo vas bode mikalo zvedeti, kje in kako se je pričela prelepa navada, da o Božiči jaslíce narejamo.

Začetnik jaslícam, katerih se zdaj vsi dobri otroci tako zelo veselijo o prelepih božičnih praznikih, je sveti Frančišek Asiški. Ta preljubeznjivi ljubljenelec Božjega Deteta se je med vsemi cerkvenimi prazniki najbolj veselil genljivih božičnih praznikov. S prav

posebno slovesnostjo pa je hotel obhajati tri leta pred svojo smrtjo veseli god Gospodovega rojstva. V gozdu blizu mesta Grečo je dal narediti jaslice in slame dati notri in na sveti večer so tudi vola in oslička pripeljati tja, da bi vse prav živo spominjalo betlehemskega hlevca, kjer je bil to noč Jezus Kristus rojen. In velika množica menihov iz bližnjih samostanov in ljudstvo iz okolice je vrelo tjakaj, da se je vse trlo. Silna množina bakelj je razsvetljevala gozd in na daleč okrog se je razlegalo veselo božično petje. Tudi pastirska piščalka se je glasila, kakor kaže podoba. Frančišek pa je klečal v pobožnosti potopljen s solzami svete radosti v očeh pred jaslicami, na katerih je bil narejen altar, kjer se je o polnoči obhajala sveta božična maša. Za vse to je bil sveti Frančišek iz Rima od svetega očeta papeža Honorija III. dobil posebno dovoljenje. On sam je pri tej polnočnici ko levit sveti evangelij pel in po evangeliju je pridigal. Pridigal je o rojstvu ubozega kralja

Jezusa tako ljubeznjivo, tako goreče in sveto, da je vse bilo v solzah. Jezusa je imenoval le Detece betlehemsko in



kedar je izgovoril njegovo presladko ime, mu je bilo, kakor bi bil jedel med. Mož, ki je bil po Frančiškovem naročilu oskrbel priprave za to slovesnost, vitez Janez Velita, je

pravil pozneje, da videl dete nebeške lepote, ki je spalo tam v jaslih, in sveti Frančišek ga je objemal in poljubljal, kakor bi ga hotel zbuditi. In po pravici verjamemo to prikazen, ker je bil vitez, ki jo je videl, svet mož, kakor sveti Bonaventura sam priča, in potem, ker je bila tudi pozneje potrjena po mnogih čudežih; slamica namreč, na kateri se je bilo prikazalo sveto Božje Dete, je imela moč, da so se ž njo ozdravljale živali od raznih bolezni. In kar je še posebno

čudno, ljudje, ki so hodili obiskat tisti kraj, če so še tako mlačni bili, so se tam ogreli in ljubezen do Boga se je vnela v njih srcih. Po smrti svetega Frančiška pa se je na tistem mestu naredila kapelica, ktere altar se je postavil prav na tiste jaslje, da bi lahko mašnik tam užival telo Sinu Božjega, kjer se je bil prikazal v podobi novorojenega deteca. Še zdaj je to svetišče v onem gozdu jako obiskovana Božja pot.

(*"Cvetje"* 1880)

ZGODOVINA JASLIC

Po vzoru svetega Frančiška so žive jaslice najprej postavljali v cerkvah, sveta Klara Asiška pa je spodbujala postavljanje jaslic v samostanih. Prve samostanske jaslice, za katere danes vemo, so bile postavljene v samostanu Füssen na Bavarskem leta 1252, čez sto let pa v Italiji praktično ni bilo več cerkve ali samostana, kjer jaslic ne bi bilo.

Jaslice, kakršne poznamo danes, so